

25.1.2016

שיטות הדיג הנהוגות כיום במדינת ישראל והשפעתם על אוכלוסיית החי והצומח בים

חמשת העקרונות לחוק הגנת הים של אדם טבע ודין:

1. הים הוא משאב ציבורי לאומי חיוני הראוי להגנה ולניהול ארוך-טווח באמצעות מנגנון מתכלל;
2. גיבוש חזון לאומי לעתיד הים שעל בסיסו יוכנו תכנית מדיניות ימית לאומית ותכנית מתאר ארצית למרחב הימי;
3. תיאום וחיזוק ההיבטים הסביבתיים במתן היתרים לפעילות בסביבה הימית;
4. ריכוז כל המידע הקיים במרחב הימי של ישראל והנגשתו;
5. הקמת מינהלת אכיפה לתיאום, ייעול וחיזוק פעילות גופי האכיפה בסביבה הימית.

בשנים האחרונות, הים הפך להיות הזירה הכלכלית החדשה של ישראל וגורמים רבים פועלים בו, ללא יד ממשלתית מכוונת, ללא חזון וללא ראייה כוללת של צרכי המערכת ושל הדרכים לניהולה, להסדרתה ולפיקוח עליה. המצב הקיים של פיזור הסמכויות לצד ריבוי השימושים הקיימים, שרק צפויים להתרחב בשנים הקרובות, מחייבים אותנו לעבור לנהל את הים בצורה חדשה על מנת למנוע את ההידרדרות במצבו של הים התיכון. הסכנה בהמשכו של המצב הקיים מודגמת לנו היטב במצבו הנוכחי של ענף הדיג בישראל.

"אדם טבע ודין" ניסחה הצעת חוק מקיפה וכוללת שתוביל לניהול אינטגרטיבי וארוך-טווח של הסביבה הימית באמצעות מנגנון עצמאי מתכלל, בהתבסס על מידע מדעי, תוך הטמעת חובות סביבתיות מתקדמות ושיפור משאבי הפיקוח והאכיפה בים.

להלן יפורטו הכללים הכלולים בהצעת החוק אשר יטיבו עם ניהול משאב הדגה של ישראל:

1. **ניטור** – הצעת החוק כוללת את הרחבתה של תכנית הניטור הלאומית ומעגנת את תיקצובה. כחלק מהתכנית, יאספו נתונים על מצב הדגה בישראל, זאת לצד בדיקת רמות המזהמים במים, בחופים, בבשר דגים ובעלי חיים אחרים. ממצאי הניטור הלאומי יאפשרו למנגנון המתכלל לקבל החלטות מושכלות בבואו לקבוע המלצות לפעולה בשטח הסביבה הימית, כמו לדוגמה מתן אישורי דיג בהתאם לממצאים אודות אוכלוסיית הדגה.
2. **מידע** – הצעת החוק כוללת הקמה ותקצוב של מרכז מידע ימי לאומי אשר יכלול בין היתר נתונים כגון שלל דיג ומידע מתכניות ניטור, סקרים ומחקרי תפוצת דגים בישראל. המידע הימי יונגש למקבלי ההחלטות, לציבור ולחוקרים ויאפשר לקבל החלטות על בסיס המידע המדעי הטוב ביותר.
3. **רישוי** – הצעת החוק קובעת כי המנגנון המתכלל שיוקם ינחה רשויות ציבוריות, אשר מעניקות רישיונות והיתרים לפעולות בשטח הסביבה הימית, בנוגע לתנאים שעליהן לכלול בהיתרים, לדוגמה: ביצוע תסקירי השפעה על הסביבה, חובות ניטור ועוד. בהתאם לכך גם תקנות הדיג והקריטריונים למתן רישיונות דיג יתוקנו על מנת לעמוד בהנחיות אלו ויעודכנו תקופתית על פי המידע שנאסף על ידי תכנית הניטור הלאומית והאקדמיה.
4. **אזורים מוגנים** – הצעת החוק מתחייבת להרחבת השמורות הימיות הקיימות ויוצרת כלי הגנה חדש בדמות "אזור ימי מוגן" (Marine Protected Area), כלי המאפשר להגן בצורה מידתית על ערכי טבע תוך מתן אישור לפעילויות מסוימות בשטח המוגן. כך, ניתן לייצר איזון בין הצורך בפיתוח וביצוע פעילויות בעלות אופי כלכלי – דוגמת דיג הפוגע במרקם האקולוגי הטבעי, ובין הצורך לשמור על שטחים מוגנים במרחב הימי של ישראל.

5. **אכיפה** – הצעת החוק מקימה מינהלת אכיפה ימית שתהא אחראית על תעדוף, תיאום ושיתוף פעולה בקרב כלל גופי האכיפה בים התיכון. לדוגמה, אכיפת דיג לא-חוקי באזור שאינו שמורת טבע, על ידי פקחי רשות הטבע והגנים המצויים בשטח או על ידי שוטרי השיטור הימי של משטרת ישראל, בתיאום ובהנחיית פקחי משרד החקלאות האמונים על נושא זה.

אדם טבע ודין קוראת לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת לפעול בכל הכלים העומדים לרשותה לשם קידום הצעת חוק הגנת הים, בהתאם לעקרונות המובאים בפתח הדברים, למען ההגנה על הסביבה הימית ועל זכות הציבור והדורות הבאים ליהנות ממשאביה.